

ЭЗГУЛИК ВА МАЪМУРЧИЛИК ТИМСОЛИ

Бозорни Хизр назар соглан жой дейдилар. Айнича бу гапни Шарқ, хусусан юртимиз бозорларига мукосяса этиш ўринидир. Кадимда Хоразм, Бухоро, Самарқанд, Тошкент ва Кукон каби кухна шахар бозорлари узининг нафакат молларга сероблиги, аронлиги билан ҳам маълум ва машҳур бўлган. Юртимиз мустақилликка эришгандан кенинги Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Фарғонга ва ишаша ўнлаб шахарлардаги янги курилган мухташам бозорлар, қайтадан таъмирдан чаркирланган савдо-сотик марказлари юрт файзига файз, кўргига кўрк күшмоқдаки, буларнинг барчасига сизу биз гувоҳимиз. Хорижлик мөхмомларнинг мамлакатимизда олиб борилаётган кенг кўлумли бунёдкорлик, ободончилик ва ўзгаришлардан ҳайратта тушаётганидан ҳеч ажабланмаса будали.

Шарқ бозорлари деса интихор туйгулари кўксимишни кўтарадиган давр келгани рост. Ахир бизнинг бозорлар бугунги кунда факатгина олди-сотди қўладиган тижорат марказлари бўлигина колаётганий йўк. Халқ хунармандичилиги янада гуллаб-яшинаши учун Президентимиз томонидан имтиёзлар яратиш берилганлиги шарофати или бозорларимиз соҳири кўлли усталининг ижод масканларига айланниб қолди. Улар артган буюмларда камдиги қўл санъати, халқимизнинг нозик диди, ҳаётининг бир мансараси бор.

Дарҳақиқат, бозорларда ҳикмат кўп. Дунё боҳбар булат деган киши бозор айланади. Яна шундай ҳикмат бор: узга юртга борсанг, уша ерлини одамларнинг турмуш даражасини билай десанг бозорини кез. Утган йили ёзги таътилда юрган пайтимдан ҳар пайшанда ва якшанда кунлари бўладиган бозорга тушиши кандо килмади. Боиси дийор ганимат эди. Ул-бул ҳарид қилиш баҳонасида одамлари билан мулокотда будали.

Тумановули кишилоголики Пулат ота узи ташкил этган деҳқон ҳўжалиги саркори. Даласида этиштиргар картошка, пиёс, сабзи ва қаром борми олиб келиб бозорни обод килади. Ун беш кун олдин даласидаги чайдала мөхмони бўлган эдим. Бугун бозорда савдоси устидан чиқиб қолдим. Уғли Адҳамжон отасининг кўлини ишини олди.

— Бозор Хизр нафас қилган, назари тушадиган жой, ука, — деди тепалидаги чохона сурисига утирганимиздан сунг Пулат ака.

Бозор майдонидан одам қалин, гўй денизидек чайқалиб турарди. Суҳбатдоми бу манзара қараб олгач, сизуда давом этди:

— Хизр бобо қайси бозорни ораласа, уша ер гавзум, сурони балди. Энглини хайри корига барокат сочиб кетармаси. Бугунги бозорни ҳарни. Кайнайди-я!

Пулат ака гардин пиёладаги чойдан хўплаб давом этди:

— Хизрнинг бир сири бор. Эшитганимиз? Унг қўлининг баш баромгода суюк бўлмайди.

Ул бузрук билан қўл олиб кўришган одам фахм-фаросатли, зийрак ва ҳушиб бўлса, тез пайкай олади. Укам, сизга иттифоқ ўнгдай бахт насиб этиб (у мийигида кулиб қўйди) Хизрга йўликиб, сурассангиз-у баромги бўгинсиз эканлигини пайкасангиз, кулини маҳкамаш лаб олин. Кўйиб юборман, «Тила тилагингни» демагунча! Шундай деса, нимини орзу, ниyt килган бўлсангиз, ул бузрукнинг дуоси или тилакларнингга тез фурсатдаги этишасиз. Дейдиларки, Хизр дуосига шак йўк!

Пулат ака юз билан юзлашиб, бир юз этишада якнида қазо қилган отаси Тошмат бобонинг Хизрга қандай иулиқнини сузлай кетди.

— Раҳматли отам Хизр бобога рўбарў келганин дерди. Кандай қилиб дейдисиз? Кандай қилиб юзлашиб чигорниң Сирдаёра туташ Оқнангали яйловиди кўй бокиб юрган кезларни ёкан. Кон тоз пайти. Отам подани бир ерга туплаб, бирров бозорга бориб келиш учун йўлга тушшибди. Кумариқ сойининг қоллопилаб турган кутиргидан ўтиб, катта йўлга чиқса, четда ярим қоп бугдой, тугукли кўйида нон ва милтик турганниш. Отам аввалига таажубланиб, таътилим тугаб, Тошкентга кайтдим. Каҷон бозорга тушсан, бозор айлансан Пуллати қишилоголининг Сирдаёра туташ Оқнангали яйловиди кўй бокиб юрган ташаверади. Кечча Ойол бозорига тушдиди. Бозорда тумонидан одам, олди-сотди авжиди. Бозор сурони дарё тўлкиндиндик уриб турди. Беихтиёр «Бозорга Хизр оралабди-да», деган гап утди хаёлдан. Пулат ака тасвирлаган Хизрга кибеси даги этиб кўз олдимда пайдо були: «Ул бузрукнинг ўsic кош ва соколларни қордаб оппок, юзлари нурли, бўй-бастида салобат ва викор бўлади».

Нигоҳим тумонат ичидан азиз, табаррук кетиди. Жайхот! Қаршидам шу кунларда йўли тушиб ўғуллари билан Тошкентга келган Пулат ака чиқиб қолса бўладими!

— Нима қилиб юрибиз, мухбир ука? — деди салом-алидан кейин Пулат ака.

— Хизр бобони қидириб юрибман. Бунни қарангни, сизга дуч келдим.

— Йўлинигизда дуч келган одамнинг етничиси Хизр-да!

— Ўзингизни қандай шамоллар учирди?

— Биз дехон одаммиз. Қиши паллада шахарга келиб сайрай сабҳат қимасас, бошча пайтда ишдан кўнимиз бўшмайди...

— Сунг шахар ҳақида хайратини яширмай сузлай кетди:

— Тошкента келиб, ишонсангиз, лол қолдим. Қанча ўзгариш, қанча янгилини! Илгарига Тошкент қайди-ю, хозиргиси қайд. Мамлакатимиз похтахти дунёдаги энг гузал шахарлардан бирига айланиди. Мана бу бозорни кўринг. Эли тинч, юртбоси одил, халқи эртаги кунига ишончи яшиштаган бизнинг юртга Хизр оралабди десад ишонаверинг...

Пулат ака водийга қайтахажанинг айтиб, ҳар қанча кистасам ҳам мөхмоним бўлишига унадими! Ҳаётлашдик. Ўгилларни ёнига олиб бозордан узоқлаштаған Пулат аканинг ортидан қараб қолдим. Юртимизнинг ҳокиси дехони бўлган бу одамда сенхли бир ҳозиба ва салобат бор эди.

Зоҳиржон ҲАЙДАРОВ.

ЗАРКЕНТИЛКИ ҚАЛАМ СОҲИБИ

Шифокор маслаҳати

Инсоннинг буюк орзуни саломатлик ва узоқ умр кўришидир. Улуғ актёр Эд Уиннинг қўйидаги сўзларини эсланг: «Бойик ва шон-шурхат — ҳеч нарса эмас. Гар саломатлик бўлмас». Сијат-саломатлигимиз эса — уз қўнимизда.

Ўзгарувчан об-ҳаво ҳам айрим касалликларнинг келиб чиқишига сабаб бўлади. Улардан бирни нафас یўлларини, сабаб тизимиши шикастловчи ва оғир асортларга олиб келувчи гриппид. Уни А турдаги вирус чакиради. У тўсатдан бошланувчи, турига қараб эса оғир утвичи, тез юкувчи касаллик хисобланади. Бу касаллик юқонда бош оғриги, бадан ҳароратининг кўтарилиши, эт увишиши, мускуллар оғриги, лоҳаслик, дармонлизлигига белгилар кузатилади. Касаллик асосан нафас یўллари орқали юқонда бош оғриги, бадан ҳароратининг кўтарилиши, эт увишиши, мускуллар оғриги, лоҳаслик, дармонлизлигига белгилар кузатилади. Касаллик асосан нафас یўллари орқали юқонда бош оғриги, бадан ҳароратининг кўтарилиши, эт увишиши, мускуллар оғриги, лоҳаслик, дармонлизлигига белгилар кузатилади. Касаллик асосан нафас یўллари орқали юқонда бош оғриги, бадан ҳароратининг кўтарилиши, эт увишиши, мускуллар оғриги, лоҳаслик, дармонлизлигига белгилар кузатилади. Касаллик асосан нафас یўллари орқали юқонда бош оғриги, бадан ҳароратининг кўтарилиши, эт увишиши, мускуллар оғриги, лоҳаслик, дармонлизлигига белгилар кузатилади.

Мазкур касаллик асосан ёш болаларга тез юқонда оғир асортларга олиб келшиши мумкин. Масалан, сурункали упка касалликлари келиб чиқиши хавфи тугиди. Бу касалга чалинган кишилар тезда шифокорга мурожаат килиши,

Онда касалланган киши бўлса, уни бошха хонага, иложи бўлмаси ётган жойни бўлса чин дуст, сенги доним жон билан ҳаммада бўлур, Тил билан ошино, дилида мақри бисерни унти.

Камбагал деб ҳеч қачон сен лағзи бирни ташлами.

Бойига савлатда бекар, кўнглигэ айланади. Бирори савлатда бекар, кўнглигэ айланади.

Она юртнинг бирла бўлгил, ўзига юртни истади, Бебақо бўлган чаманди гулу гулзорни унти.

Одилни дер, севмаган эл хулини бадни ҳеч қачон, Ҳур хайди турган ҳар кўнгли мурдорни унти.

ХАСАДХЎРГА

Бу ҳам бир дард, голибралнинг галабасин кўрломайсан, Кунда ишво кўттармасан, ўзинг ҳеч туролмайсан.

Элга манзур бўларни бир ишик ижро иштади.

Бирор дардни бўлса, ўзинг ҳеч вақт маълҳам бўлумайсан.

Машҳадати, серхематни ишдан ўзинг доим чётда,

Жонин айб, бирори холин ўз колингизни биломайсан.

Халом меҳнат, бўндеркорлик нашьсадан ишроқсан-у,

Элу юртга инғон тегас, бундан харзиг ўзимайсан.

Фиску-фуҳид гидроба не-не палид ўйла кирдиг,

Шу боскиш шонга шароф айшини ҳеч суромайсан.

Хасадхўрлик одатиган тарк этмоқнинг он бугун,

Йўқса элдан ўқалама, ҳеч ҳам шундай юролмайсан.

FABFOSI KУP

Шарми йўк, шарманда ёнинг ўзин-истигни ўзиги, Ҳонга минг кийонд солувчи гамки кўп, савдоси кўп.

Кўнгилда макрум гарасдан ўзга ҳеч андиша йўк,

Калби кир, ахлоки нобоб, бевафо өрни унти.

Мехри ғизи, ихлоси йўқу, нозиг дидорни унти.

Сидикидан сенга ҳаммад бўлмаса, жонон дема,

Ўзни билмада беҳди севар, ҳөвре унти.

Бўлса чин дуст, сенги доним жон билан ҳаммада бўлур,

Тил билан ошино, дилида мақри бисерни унти.

Камбагал деб ҳеч қачон сен лағзи бирни ташлами.

Бойига савлатда бекар, кўнглигэ айланади.

Она юртнинг бирла бўлгил, ўзига юртни истади,

Бебақо бўлган чаманди гулу гулзорни унти.

Одилни дер, севмаган эл хулини бадни ҳеч қачон, Ҳур хайди турган ҳар кўнгли мурдорни унти.

Кўнгилда макрум гарасдан ўзга ҳеч андиша йўк,

Бошга солгай макромат доди қўп, гавсига кўп.

Бемуроват ёр билан ўтган кунингни кун дема,

Танди жонни бекарор айлар зулм, сазоси кўп.

Яхшилар, дунё борича давру-давронлар суринг,

Беҳаёла берманг кўнгил, ишва-ю имоси кўп.

Йўлдан ОДИЛОВ.

Бош мухаррир вазифасини бажарувчи

Суннатида САЙДАЛИЕВ

Таҳир ҳайъати: Ислом БОБОЖОНОВ, Расулмат

ҲУСАНОВ, Махмуд МИРЗАЕВ, Эркүл ЗИКРИЕВ,

Бахром НОСИРОВ, Олим АТАЕВ, Темур ҲОШИМОВ,

Мансур СУЛТОНОВ, Жамшид САЙФУДИНОВ,

Пўлат КАЗИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул ко-

ти), Шермат АЛЛАМОВ.

Бош мухаррир вазифасини бажарувчи